

Кейс-стади: Іс-әрекетті зерттеу арқылы мектеп тәжірибесін өзгерту

Біздің мектеп зерттеуді 2020 жылы Кембридж профессорларының ғылыми жетекшілігімен жүзеге асырылатын SHARE жобасы аясында бастады. **Жобадағы негізгі төрт бағытқа баса назар аударылды:**

1. Action Research Әдісі,
2. Оқыту және оқыту,
3. Жобаны ілгерілету үшін қолайлы жағдайлар жасау,
4. Көшбасшылық және өзгерістер

Басты қадам ретінде мектептің миссиясы мен көрінісін қайта қарастырдық. Миссиямыз — «Көшбасшылықты дамыту», ал көрінісіміз былай бейнеленеді: «Қолдаймыз. Шабыттандырамыз. Жігерлендіреміз».

Зерттеу кішкентай қадамдардан басталды: бір оқушының бақылауымен. Бұл кезең біз үшін әдіснама мектебіне айналды-біз зерттеу сұрақтарын тұжырымдауды, деректерді жинауды, фокус-топтармен және жеке қатысушылармен сұхбат жүргізуді үйрендік. Алғашқы олжалардың ішінде топтық жұмыстың маңыздылығын, пәнаралық байланыстарды және сабақтың оқушының қажеттіліктеріне бағытталуын түсіну болды. Алайда, ол кезде біздің жобада уақыт шеңбері болған жоқ, әдеби дереккөздерге сүйенбеді және біз бүкіл оқу жылында бақылау жүргіздік, бұл нақты қорытындыларды шығаруды қиындатты.

Келесі кезеңде біз бүкіл сыныптың қатысуына назар аудара отырып, зерттеудің фокусын кеңейттік. Біз сабақтың бейне түсірілімін қолдана бастадық және әдебиетке алғаш рет жүгіндік-ғылыми дереккөздерге шолу жасау арқылы біз қатысудың қандай түрлерін (мінез-құлық, эмоционалды, когнитивті) және оларды қалай анықтауға болатынын білдік. Жаңа тәжірибе - біз оқушылардың өздерімен бейне сабақтарды талқылап, олардан кері байланыс сұрадық.

Мұнда біз оқушылардың оқыту әдістері туралы мағыналы, сындарлы кері байланыс бере алатынын және оқушылар мен мұғалімдердің қатысу туралы пікірлері жиі әртүрлі болатынын түсіндік. Зерттеудің келесі циклі дүниеге келді - **"Оқушының дауысын"** зерттеу.

Бұл дауысты есту үшін біз фокус-топтармен сұхбат жүргізе бастадық. Біз үшін тек пікір жинау ғана емес, балалар ашық және шынайы сөйлей алатын жағдайлар жасау маңызды болды. Біз сенімді атмосфера болған жағдайда ғана сенімді деректерді алуға болатынын түсіндік. **Сұхбатты бастамас бұрын біз түсіндірдік:**

- ерікті қатысу;
- дұрыс немесе бұрыс жауаптар жоқ;
- олардың пікірі маңызды;
- жауаптар құпия болып қалады және бағалауға әсер етпейді.

Біз сұхбат жүргізудің келесі ережелерін ұстандық:

1. Қатысу еріктілігі;
2. Анонимдік және құпиялылық кепілдігі;
3. Дауыстардың теңдігі-ешкім үстемдік етпеуі керек;
4. Бағаланбайтын атмосфера;
5. Еркін сөйлеуге мүмкіндік беретін ашық, бейтарап сұрақтар.

Сұхбат ыңғайлы және тыныш жағдайда жүргізілді. Біз тілді оқушылардың жасына бейімдедік, визуалды және ойын элементтерін қолдандық. Бұл тәсіл бізге студенттік тәжірибені терең түсінуге мүмкіндік берді және келесі цикл үшін негіз болды — мұғалімдердің өз тәжірибелеріне рефлексиясы.

Осылайша біз іс-әрекеттегі зерттеу спиральды процесс екенін түсіндік. **Әр цикл жаңа сұрақтар туғызады, ал әрбір жаңа сұрақ зерттеудің кезекті кезеңі болып табылады.**

Мектептегі жобаны келесі рөлдерді бөлетін бес негізгі қатысушыдан тұратын топ жүзеге асырады:

Мектеп директоры жобаның бас менеджері қызметін атқарады. Ол жалпы қолдау көрсетеді және жобаның бүкіл мектептің дамуымен стратегиялық байланысын қамтамасыз етеді. Директор мұғалімдерге бір ауысымда жұмыс істеуге мүмкіндік береді, конференциялар мен семинарларға қатысу кестесін икемді түрде реттейді, сонымен қатар шетелдік іссапарларға қаржылық қолдау көрсетеді. Оның көшбасшылығы мектепте зерттеу мәдениетін енгізу үшін тұрақты жағдай жасайды.

Директордың орынбасары жобаны іске асыруға байланысты барлық ішкі процестерді үйлестіреді. Ол мерзімдердің сақталуын қадағалайды, жұмыстың әр кезеңінде мұғалімдерге қолдау көрсетеді және педагогикалық кеңестерде жобаның барысын талқылауды ұйымдастырады. Оның сүйемелдеуінің арқасында жоба мектеп ішінде тұрақты ұйымдастырушылық негізге ие болады.

Жоба үйлестірушісі-ағылшын тілі мұғалімі-зерттеу тобының кездесулерін ұйымдастырады, құжаттаманы жүргізеді және Кембридж моделінің тәсілдеріне сүйене отырып, жобаның әдістемелік бөлігін сүйемелдейді. Ол қатысушыларға кеңес береді және зерттеу сапасын қолдайды. Биылғы оқу жылында ол 5 және 8 сынып оқушылары арасында эмоционалды интеллектті дамыту бойынша өзінің зерттеуін жүзеге асырады.

Математика мұғалімі сауалнамалар, сауалнамалар және кері байланыс нысандарын әзірлеуге жауапты. Ол "оқушының дауысына негізделген сабақтарды жоспарлау" тақырыбында жұмыс істейтін зерттеу тобын басқарады. Оның міндеті-оқушыларды білім беруді жоспарлауға тарту оқытудың мотивациясы мен тиімділігіне қалай әсер ететінін анықтау.

Қазақ тілі мұғалімі әдеби подкаст жүргізеді, онда кәсіби мақалалар мен кітаптар талқыланады және зерттеу нәтижелері жиналатын және талданатын деректер зертханасының жұмысына жетекшілік етеді. Ол сондай-ақ тәрбиешілер үшін рефлексиялық сессиялар ұйымдастырады және ұжымда кәсіби әдебиеттерді оқу мәдениетін насихаттайды.

Рөлдер мен жауапкершілік аймақтары нақты бөлінді, бұл алаңдаушылықты азайтты және бөлінген көшбасшылықтың құндылығын көрсете отырып, топтық жұмыстың тиімділігін арттырды.

2024-2025 оқу жылының басында «Мектептегі зерттеу мәдениетін» бағалау үшін біз мұғалімдер арасында сауалнама жүргіздік. Сауалнама зерттеуге қатысу жиілігі, ресурстардың болуы, кедергілер мен қажеттіліктер туралы 10 ашық және жабық сұрақтарды қамтыды. Жауаптар анонимді түрде жиналды, бұл объективті көріністі алуға мүмкіндік берді.

Нәтижелер көрсетті:

1. Зерттеу мәдениетіне деген көзқарас деңгейі:

- * Жоғары деңгейдегі респонденттер: 60% (36 адам)
- * Орташа деңгейдегі респонденттер: 30% (18 адам)
- * Төмен деңгейдегі респонденттер: 10% (6 адам)

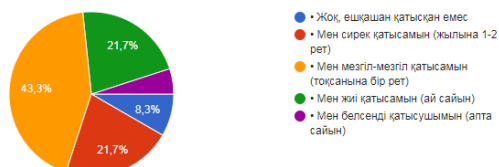
Талдау: мұғалімдердің көпшілігі зерттеу мәдениетінің маңыздылығын жоғары бағалайды, бұл кәсіптік дамудағы зерттеулердің рөлін түсіну туралы айтады.

2. Зерттеуге қатысу жиілігі:

- * Апта сайын қатысады: 10%
- * Ай сайын қатысады: 25%
- * Тоқсанына бір рет қатысыңыз: 30%
- * Жылына 1-2 рет қатысады: 20%
- * Ешқашан қатыспаған: 5%

3. Сіз мектепте педагогикалық зерттеулер жүргізуге қатысасыз ба?

60 ответов

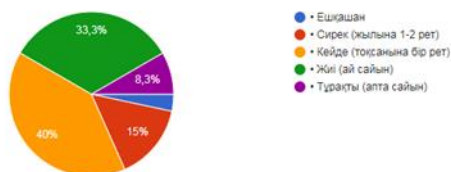
Талдау: зерттеулерге тұрақты қатысу деңгейі төмен. Негізгі себеп-уақыттың жетіспеушілігі.

3. Қатысу жиілігі туралы Жеке Пікір:

- * Жиі қатысатындар: мұны қажетті білім мен дағдыларды дамытудың тәсілі деп санайды
- * Сирек қатысатындар: уақыт пен ресурстардың шектеулілігін көрсетеді

2. Сіз өз тәжірибеңізде педагогикалық зерттеулердің нәтижелерін қаншалықты жиі қолданасыз?

60 ответов

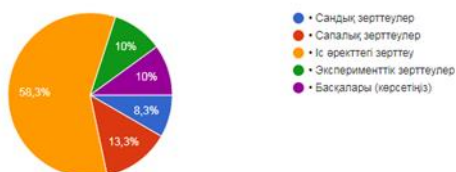
Талдау: қатысу деңгейін арттыру үшін әкімшіліктің қолдауы қажет.

4. Қолданылатын зерттеу түрлері:

- * Іс-әрекеттегі зерттеу: 40%
- Сапалы зерттеулер: 20%
- * Сандық зерттеулер: 15%
- * Эксперименттік зерттеулер: 10%
- * Басқалары: 15%

4. Сізге қандай зерттеу түрлері таныс? (Бірнеше нұсқаны таңдауға болады)

60 ответов

Талдау: іс-әрекеттегі зерттеулер ең танымал, өйткені олар практикалық қызметке жақын.

5. Ресурстарға қол жеткізу:

* Қол жетімділік жеткілікті: 70%

* Қол жетімділік шектеулі: 30%

Талдау: жалпы ресурстарға қол жетімділік жақсы деп бағаланады, дегенмен кейбір мұғалімдер шектеулердің бар екенін атап өтеді.

6. Жарияланымдар саны:

* Ешқашан жарияланбаған: 58,3% (35 адам)

* Бір рет жарияланды: 25% (15 адам)

* Бірнеше рет жарияланды: 16,7% (10 адам)

Талдау: жариялау белсенділігінің деңгейі төмен, бұл мотивация мен қолдаудың жоқтығын көрсетеді.

7. Зерттеу нәтижелерін тәжірибеде қолдану:

* Кейде қолданылады: 30%

* Сирек қолданылады: 50%

* Қолданылмайды: 20%

Талдау: зерттеу нәтижелерін практикаға енгізу үшін қосымша қолдау қажет.

8. Зерттеу жүргізудегі негізгі қиындықтар:

* Уақыт тапшылығы: 45%

* Білім мен дағдылардың жетіспеушілігі: 30%

* Мотивацияның болмауы: 20%

Талдау: негізгі кедергілер-уақыттың жетіспеушілігі және зерттеу әдістері туралы білімнің жеткіліксіздігі.

9. Қосымша қолдау қажет:

* Зерттеу әдіснамасы бойынша біліктілікті арттыру: 50%

* Көбірек уақыт: 30%

* Қаржылық ынталандыру: 20%

Талдау: мұғалімдер зерттеу әдістемесі бойынша тренингтерді басым қолдау деп санайды.

10. Әкімшілік пен әріптестердің қолдауы:

* Қолдау бар: 25%

* Қолдау жоқ: 15%

Талдау: қолдау бар, бірақ оны күшейту керек, әсіресе әкімшілік тарапынан.

Жалпы қорытынды:

Мұғалімдер зерттеу мәдениетіне және зерттеуге қатысуға жоғары қызығушылық танытады. Алайда уақыттың жетіспеушілігі, мотивация және қолдаудың жеткіліксіздігі сияқты факторлар зерттеу қызметінің тиімділігін төмендетеді. Бұл дегеніміз, мектепте ғылыми-зерттеу мәдениетін дамыту үшін мұғалімдер өздерінің қиындықтары туралы батыл сөйлесе алатындай сенім мен ашықтық атмосферасын құруымыз керек. Оқу жылының соңына қарай біз қандай да бір өзгерістер болғанын анықтау үшін қайта сауалнама жүргізуді жоспарлап отырмыз. Егер деректер өзгеріссіз қалса, "Мұғалімнің дауысы" жобасы туралы ойланатын кез келді.

Оқыту сапасын бақылау нәтижесінде мектепте тиімді сабақтың бірыңғай критерийлері жоқ екендігі анықталды. Бұл байқау әдістемелік бірлестіктердің отырыстарында талқыланып тақырыпқа айналды. Бірлескен жұмыс барысында мұғалімдер біздің мектеп контекстіндегі тиімді сабақты түсінуді көрсететін жалпы ережелерді әзірледі. Осылайша, тиімді сабақтың **11 келісілген қағидаттары пайда болды**, олар бүкіл педагогикалық топ үшін сілтеме болды.

2024-2025 оқу жылында 4 зерттеу жүргізілді, оған **14 мұғалім мен 126 оқушы** қатысты. Барлық зерттеулер бірлескен жоспарлау, сабақты бақылау, сауалнама, фокус-топтық сұхбат және педагогикалық рефлексия принциптеріне негізделген.

1. Ағылшын тілі сабақтарында эмоционалды интеллектті дамыту (5 және 8 сыныптар)

Мақсаты: Оқушылардың оқу үдерісіне қызығушылығын арттыру және оқу материалдарын есте сақтау қабілетін жақсарту.

Қолданылған стратегиялар: көңіл күйді бақылау, сторителлинг (әңгімелеу), ойындар, рефлексия және өнерге негізделген жаттығулар. Плутчиктің эмоциялар дөңгелегіне негізделген «Эмоциялар үйі» оқушыларға өз эмоциялық жағдайларын тануға, білдіруге және реттеуге көмектесті.

Іске асыру және бақылау: Сабақ барысында оқушылардың тәртібін бақылау үшін бақылау хаттамалары жүргізілді. Бұл жазбалар тәртіп бұзушыларды анықтауға көмектесті. Ер мұғалімдер олармен жеке сөйлесіп, нәтижесінде оқушылардың тәртібінде айтарлықтай жақсарулар байқалды. Ерекше әсері бар бір бейресми «көшбасшы» жоғары академиялық талаптары бар басқа сыныпқа ауыстырылды. Бұл өзгеріс пен жаңа оқу ортасы оның тәртібі мен оқу үлгеріміне оң әсер етті.

Нәтиже: Оқушылардың зейіні артты, сабаққа белсенді қатысып, эмоциялық сауаттылығы жоғарылады.

Бұл тәжірибе Кэрол Дуэктің «Икемді Сана» («Mindset») атты кітабындағы идеяларды растайды: өсуге бағытталған сананы қалыптастыру – яғни қабілеттер мен мінез-құлықты күш салу және қолдау арқылы жақсартуға болады деген сенім – оқушылардың тәртібі мен белсенділігінің артуына себеп болды.

2. "Оқушының дауысы" жобасы (9 сынып)

Зерттеу оқу мотивациясы төмен студенттер арасында жүргізілді. Сауалнамалар мен сұхбаттар арқылы математика сабақтарын өзгерту бойынша ұсыныстар жиналды. Алынған мәліметтер негізінде тапсырмалардың жаңа формалары мен бағалау тәсілдері енгізілді.

- **Зерттеу тақырыбы:** Математика сабағында оқушылардың белсенділігін арттыруда керібайланыстың тиімділігі.
- **Зерттеу мақсаты:** Математика сабағында тек қана есептер шығартып қана қоймай, оқушылардың қызығушылығын, белсенділігін, ашықтығын дамыту.
- **Зерттеу сұрағы:** Неліктен дәл осы тақырыпты таңдадым?

2024-2025 оқу жылынан бастап 9-сыныптарға жаңадан сабақ беруді бастадым. Сабаққа қатысуы, яғни белсенділігі өте төмен. Өтіліп отырған тақырыптарға көңіл бөлгілері келмейді. Тақтаға шығып, практикалық жұмыс жасауға құлқылары жоқ. Сабақты түрлендіріп, топтық жұмыс, электронды платформалар арқылы түрлі тапсырмалар жасап алып келсеңде 2-3 оқушы ғана жұмыс жасап, қалғандары қарап отырады.

Сабақты түрлендіріп, қызықты әдіс-тәсілдермен құрып келіп, сабақ үстінде ауызша кері байланыс жасадым. Сабақ соңында Google Форма арқылы жазбаша сауалнама алғанда оқушылар, ойларын толық жеткізбей: «ИӘ немесе Жоқ» деген қысқаша жауаппен шектелген. Бұл менің сабақ сабақтағы оқушының қай деңгейде екеніне көз жеткізуіме көмегі болмады.

Сондықтан өзіме: «Неден бастасам болады? Қандай әдебиет маған көмектесе алады? деген сұраққа жауап іздеуден бастадым. Әдебиеттер бөлімін саралай келе мектептегі білім беру тиімділігі мәселелерін зерттеуші, осы саладағы ең беделді мамандардың бірі Джон Хэттидің «Мұғалімдерге арналған көрінетін оқу» атты кәсіби әдебиетіне сүйендім. Бұл кітап:

- түрлі оқыту стратегияларын сыныпта тиімді қолдану арқылы оқушылардың үлгерімін едәуір арттыру жолдарын көрсетеді;
- білім беру үдерісіне мұғалім мен оқушы көзімен қарауға мүмкіндік береді, сабаққа дайындалу мен оны өткізу, сондай-ақ нәтижелерін бағалау кезеңдерінің жан-жақты талдауын ұсынады;
- бақылау тізімдері, жаттығулар мен үздік педагогикалық тәжірибелер мысалдарын қамтиды.

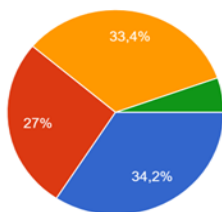
Өзіме жоспар құрдым

Сауалнама жүргіздім (жыл басында және жыл соңында)

Жыл басында 5-сұрақтан тұратын сауалнама алдым. Сауалнамаға 51 оқушы қатысты.

1. Қазіргі кездесі мектептегі білім бері жағдайын қалай бағалайсыз?

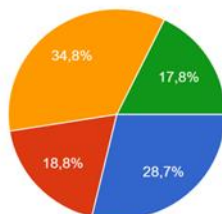
51 ответов

- а) Өте қызықты және пайдалы
- б) Қызықты, бірақ бұдан да жақсы болса болады
- с) Оңшалықты қызықты емес, бірақ пайдалы
- д) Қызықты емес және пайдалы да емес

2. Оқыту үрдісінде қандай өзгерістер қажет деп ойлайсыз?

51 ответов

- а) Практикалық тапсырмаларды көбейту
- б) Оқу материалдары мен бағдарламаларды жаңарту
- с) Оқушылардың жеке қажеттіліктеріне көп көңіл бөлу
- д) Мектеп инфраструктурасы мен кабинеттерді жақсарту

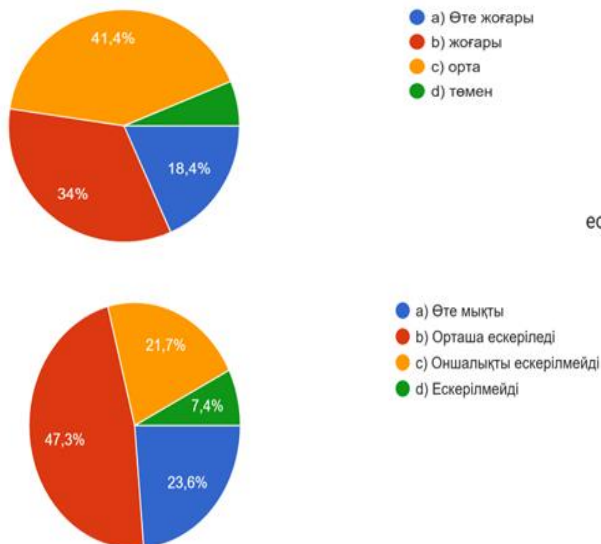
3. Білім берудегі қосымша қандай іс-әрекетті көргіңіз келеді?

51 ответов

- а) Спорттық секциялар мен үйірмелер
- б) Көркемөнерпаздар үйірмелері мен шебер оқушылар

4. Сіздің оқуыңызға педагогтердің қолдау көрсетуін қалай бағалайсыз?
51 ответ

Осы сауалнамаларды саралай келіп, оқушылармен тілдесу, ой бөлісу, сұрақтар қою арқылы кері байланысқа тарту қажеттігін түсіндім. Оқушылармен «Сыншы дос» көмегіне сүйеніп сұхбат жүргіздім.

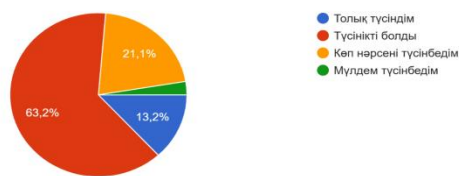

Жеке және топтық жұмыс түрлерін ұйымдастырдым.

Оқушылардың үлгерім деңгейі (бағалар, орташа балл) нәтижелеріне талдау жасадым. Сабақта ауызша керібайланыс және сабақтан кейін жазбаша керібайланыс жасап отырдым. Қиындық туғызатын тақырыптар бойынша қосымша сабақтар жүргізіп, кеңестер беріп отырдым.

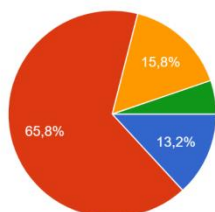
Жыл басындағы сауалнама нәтижесі мен жыл соңындағы сауалнама нәтижелерін саралау мақсатында қорытынды сауалнама жүргіздім. Сауалнама 10 сұрақтан тұрды. 37 оқушы қатысты.

1. Осы жылы математика сабағы сізге қаншалықты түсінікті болды?
38 ответ

2. Сабақтарда сіз өзіңізді көрсете алдыңыз ба?

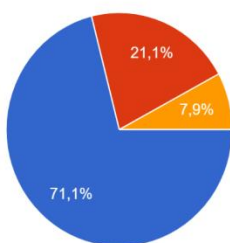
38 ответов

- Толық қатысып отырдым
- Кейде қатысып отырдым
- Мұғалім өзімнен сабақ сұрағанда ғана қатыстым
- Өзімді мүлдем көрсете алмадым

3. Мұғалім сабақта керібайланыс беріп отырды ма?

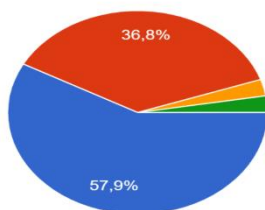
38 ответов

- Үнемі керібайланыс беріп отырды
- Сабақтың соңында керібайланыс беріп отырды
- Сирек керібайланыс жасады
- Мүлдем керібайланыс жасамайды

4. Мұғалімнің сабақ түсіндіруі:

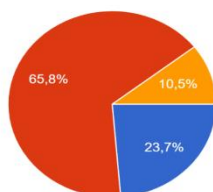
38 ответов

- Өте жақсы
- Жақсы
- Қиындау болды
- Мүлдем түсінбедім

5. Биылғы сабақтар сізге қызықты болды ма?

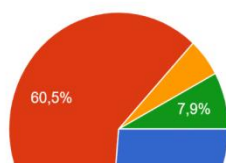
38 ответов

- Иә, қызықты болды
- Біршама қызықты болды
- Оңша қызықты болмады
- Мүлдем қызықты болмады

6. Мұғалімнің сыныппен жұмыс жасауы сізге ұнады ма?

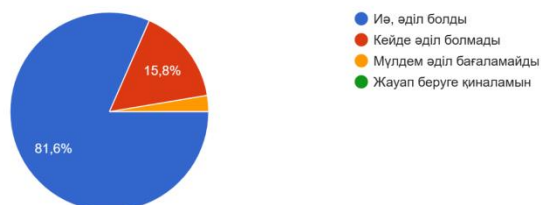
38 ответов

- Өте ұнады
- Ұнады
- Ұнамады
- Жауап беруге қиналамын

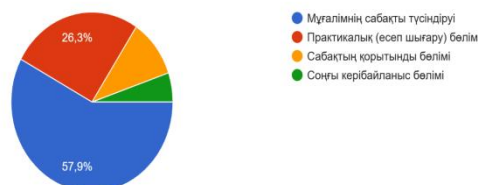
7. Мұғалімнің бағалауы әділ болды ма?

38 ответов

8. Сізге сабақтың қай бөлімдері ұнады?

38 ответов

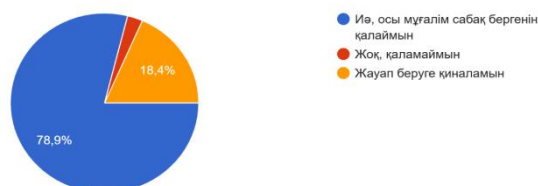
9. Мұғалім сізге мүмкіндік берсе сабақты жақсарту үшін не ұсынар едіңіз?

38 ответов

10. Келесі оқу жылында осы мұғалімнің сабақ бергенін қалар ма едіңіз?

38 ответов

Қорытынды

Оқушылардың қызығушылығын белсенділігін қалай арттырамын деген сұрақ төңірегінде көптеген жұмыстар жасадым. Зерттеу сабақтарын жүргіздім. Әріптестеріммен бөлісіп коучингтер, семинар сабақтар бердім. Подкаст түсірдім. Әлеуметтік желіге жарияладым. <https://youtu.be/SA3Ry53EtG0>

Нәтижесінде 9-сынып оқушыларының математика сабағындағы белсенділіктері артты, пікірлерін ашық білдіріп, ойларын еркін жеткізетін болды. Топтық жұмыстарда бірін-бірі

әділ бағалап, кері байланысты толық мәтінде жеткізуді үйренді. **Білім сапасы 15%-ға артты.** Зерттеу жұмысы келесі оқу жылында жалғасын табады.

3. Тиімді оқыту үшін мұғалімнің рефлексиясы (10 сыныптар)

Қазақ тілі мұғалімдері тұрақты рефлексияның оқу үдерісіне әсерін зерттеді. Әдістеме рефлексиялық журналдар мен ұжымдық талқылауларды қамтыды. Нәтижесінде жоспарлаудың оқушыға бағытталған тәсілге ауысуы және оқушылардың білім беру қажеттіліктерін түсінуді жақсарту болды.

Мұғалімнің есебінен: *“Мен өзіме сұранған командамен алдымен сұқбат жүргіздім. Олардың көкейіндегі ойларын тыңдап, алдындағы проблемалары төңірегінде әңгіме жүргіздім. Әңгімелесу барысында айқындалған проблемалар көп, соның ішінде негізгі дегендерін төмендегідей іріктедім:*

1. Оқушылардың сабаққа қызығушылығы төмен;
2. Сабаққа зейін аудармайды;
3. Жекелеген оқушылардың сабаққа белсенділігі жоқ;
4. Тапсырманы баяу орындайды;
5. Тыңдау дағдылары нашар.

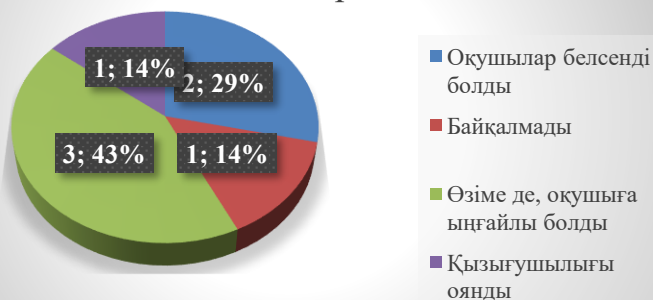
Енді осы проблеманы шешу үшін әр мұғалім өзіне зерттеу сұрағын құрастырып, сабақ жоспарын құруда, аталған зерттеу сұрағы төңірегінде тапсырмаларды жүйелі түрде жоспарлауды басты назарға алдық. Әріптестердің өз проблемаларының төңірегінде құрастырған зерттеу сұрақтары төмендегідей:

1. Оқушының пәнге қызығушылығын қалай арттыруға болады?
2. Оқушының айтылым дағдысын қалай жетілдіре аламын?
3. Оқушының сабаққа зейін аударуын қалай қалыптастыруға болады?
4. Белсенді әдістердің сабақтағы рөлі қандай?

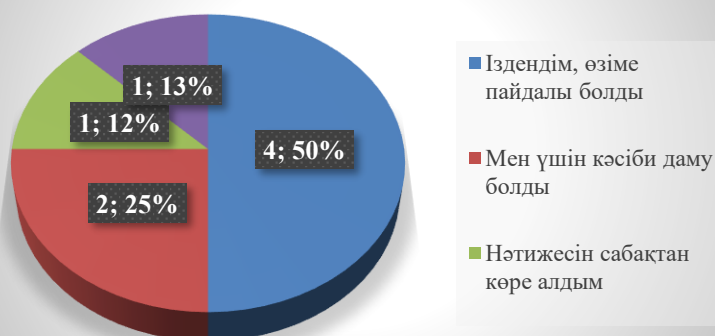
Осы зерттеу сұрақтары бойынша біраз уақыт жұмыстар жүргізілген соң, әріптестерден сауалнама алынды. Сауалнама бойынша іс-әрекетті зерттеудің ықпалы болғаны байқалды. Бұл жұмыстар – әріптестеріміздің зерттеу дағдыларын дамытуға ықпал етті және ары қарай жалғасын табады. Төменде сауалнама нәтижесі берілген.

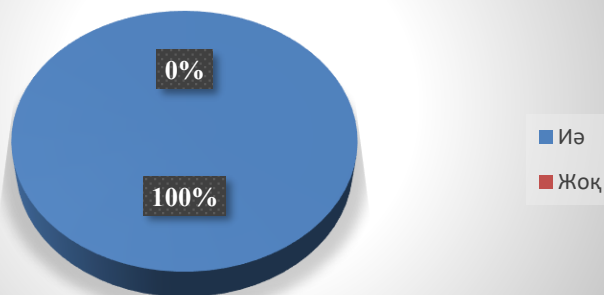
Белсенді әдістерді жүйелі қолданғанда не өзгеріс байқадыңыз?

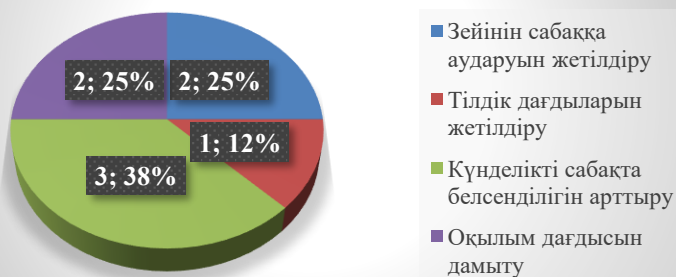
Зерттеу сізге не берді?

Болашақта іс-әрекетті зерттеуді жалғастыру ойыңызда бар ма?

Қандай тақырып немесе мәселе бойынша зерттеу жүргізгіңіз келеді?

Әріптестердің зерттеу мәдениеттерін дамытуға ықпал ету мақсатында іс-әрекетті зерттеу бойынша қысқа подкастар түсіріп, әлеуметтік желілерге (Instagram, Facebook), You Tube каналына жүктедім. <https://www.facebook.com/share/v/15LFmAiyfu/>

<https://www.facebook.com/share/v/19JcBsd1M7/>

https://youtube.com/@ali_kon?si=JpEMOPIPyUqbL7xK

Қорыта келе, мен өзіме берілген рөл бойынша өзімнің бірлестігімдегі әріптестеріме іс-әрекетті зерттеуді оқытуды жақсарту үшін жүргізу маңызды екенін дәлелдермен жеткізе отырып, зерттеу сұрағы төңірегінде үздіксіз жұмыс жасау керектігін жеткізуге тырыстым. Болашаққа қойған жоспарларына қарағанда, жаңа оқу жылында іс-әрекетті зерттеу жүйелі жүру арқылы нәтижеге бағытталады деп ойлаймын”

4. Бастауыш сынып оқушыларының оқу дағдыларын арттыру (2 сынып)

Зерттеу оқу жылдамдығы мен түсінігін дамытуға бағытталған. Адаптивті стратегиялар қолданылды: жұпта оқу, визуализация, кезең-кезеңмен оқу. Мұғалімдер саналы оқу дағдыларының дамуын және оқушылардың сөздік қорының кеңеюін атап өтті.

2025 жылғы ақпанда 2-сыныптарда тізбектелген сабақтар өткізіліп, қазақ тілі мен әдебиеттік оқу пәндері қамтылды. Мұғалімдер оқушыларды деңгейлеріне қарай топтастырып, тиімді топтық жұмыстың шарттарын анықтады. Сабақ барысында көшбасшы оқушылар өзге оқушылардың белсенділігіне кедергі келтіретін жағдайлар да байқалды, бұл келесі сабақта топ ішінде ережелер енгізуге себеп болды.

2 «Г» сыныбында сабақтарда «Канон», «Еркін микрофон», спиральды оқу, бейнеролик, сандық бағалау сынды әдістер қолданылды. Дифференциация мен жұптық жұмыста да тиімді тәсілдер қолданылып, оқушылардың белсенділігі артты. Бақылаушылар А, В, С оқушылардың дамуын талдап, кері байланыс ұсынды.

Action Research мұғалімдерге тәжірибе алмасуға, әдістерді тиімді таңдауға, оқушыны тереңірек тануға көмектеседі. Бұл – білім сапасын арттырумен қатар, оқушының «Менін» дамытуға, өзін-өзі бағалауға мүмкіндік беретін тиімді әдіс.

Кедергілер мен жеңу жолдары

1. Өзгерістерге төзімділік

Кейбір мұғалімдер жаңа тәсілдерді әрең қабылдайды.

→ Шешім: біз өзгерістерді кезең-кезеңімен енгіземіз, сәтті істермен бөлісеміз, тәлімгерлік пен командалық қолдауды ұйымдастырамыз.

2. Біркелкі емес қатысу деңгейі

Мұғалімдердің бір бөлігі жобаға белсенді қатысады, ал басқалары ресми қатысумен шектеледі.

→ Шешім: бірлескен жоспарлау, рөлдерді бөлу және шешім қабылдауға тарту арқылы жауапкершілік мәдениетін дамыту.

3. Жүйелік мониторингтің болмауы

Бақылаудың жеткіліксіздігі прогресті бақылауды қиындатады.

→ Шешім: біз үнемі кездесулер өткіземіз, чек парақтарын қолданамыз, журналдар жүргіземіз және аналитикалық есептер жасаймыз.

4. Кәсіби әдебиеттерді әлсіз оқу

Шектеулі өзін-өзі тәрбиелеу жаңа тәсілдерді терең түсінуге кедергі келтіреді.

→ Шешім: біз әдістемелік подкасттар жасаймыз, өзекті әдебиеттерді таңдауды ұсынамыз, педагогикалық кеңестерде оқығандарымызды талқылаймыз.

5. Сыртқы мотивацияны күту

Кейбір мұғалімдер жобаларға сертификаттар немесе бонустар болған жағдайда ғана қатысады.

→ Шешім: біз кәсіби өсуге назар аударамыз, жарияланымдар мен баяндамалар үшін алаңдар ұсынамыз.

6. Уақыт тапшылығы

Жоғары жүктеме зерттеу қызметіне қатысуды шектейді.

→ Шешім: зерттеу міндеттерін сабақтарға біріктіреміз, икемді кесте береміз, міндеттерді қайта бөлеміз.

7. Қиындықтарды Үстірт талқылау

Мұғалімдер проблемалар туралы ашық сөйлесуден аулақ бола отырып, жетістіктерімен бөлісуге дайын.

→ Шешім: біз ашықтықты ынталандырамыз, қателіктерді ресурс ретінде қабылдаймыз, сенімді пікірталастарды жеңілдетеміз.

8. Кадрлардың ауысуы

Қызметкерлердің ауысуы жобалық жұмыстағы сабақтастықты бұзады.

→ Шешім: біз тәжірибені құжаттар мен бейнелер түрінде ұйымдастырамыз, жаңа мұғалімдерге тәлімгерлік ұйымдастырамыз.

9. Бірнеше реформалар мен жобалар

Бастамалардың артық болуы негізгі мақсаттарға назар аударуды азайтады.

→ Шешім: біз басымдықтарды анықтаймыз, жобаларды мектептің жалпы даму стратегиясына біріктіреміз.

10. Эмоционалды күйіп қалу

Жылдам нәтижелердің болмауы және жоғары жүктеме мотивацияны төмендетеді.

→ Шешім: біз үнемі рефлексия жасаймыз, тіпті кішігірім жетістіктерді атап өтеміз, жүктемені реттейміз, қолдау көрсетеміз.

11. Инклюзивті оқушылармен жұмыс істеуге әлсіз дайындық

Мұғалімдер ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен қарым-қатынас жасауда қиындықтарға тап болады.

→ Шешім: біз тақырыптық тренингтер ұйымдастырамыз, мамандарды тартамыз, кейстерді бірлесіп талдаймыз және тәсілдерді бейімдейміз.

Қорытындылар және алынған білім

- ✓ Кәсіби ойлау өзгерді: мұғалімдер сабақты тек білім беру емес, оқушының өзара әрекеттесуі мен қатысу кеңістігі ретінде қайта қарастырды.
- ✓ Оқыту әдістемесі өзгерді: оқушының дауысына, рефлексияға және эмоционалды климатқа негізделген тәжірибелер енгізілді.
- ✓ Топтық жұмыс нығайды: педагогтар зерттеу топтарына бірігіп, бір-бірін бірлесіп жоспарлайды, талдайды және қолдайды.
- ✓ Зерттеу мәдениеті қалыптасты: Action Research-ті үнемі пайдалану, деректерді жинау және талдау педагогикалық тәжірибенің бір бөлігі болды.
- ✓ Көшбасшылық таратылды: әр мұғалім өзгерістердің агенті болу мүмкіндігіне ие болды.
- ✓ Олар не үйренді және қалай
- ✓ Зерттеу сұрақтарын тұжырымдау және шағын қадам тәжірибесі арқылы өзгерістер циклін құру.
- ✓ Деректерді жинау әдістерін қолданыңыз: бейнебақылау, сауалнамалар, сұхбаттар, фокус-топтар, рефлексия.
- ✓ Сабақтарды талдау және интуиция емес, мәліметтер негізінде шешім қабылдау.
- ✓ Командада жұмыс істеу, келіссөздер жүргізу, күрделі тақырыптарды талқылау және әріптестеріне қолдау көрсету.
- ✓ Сенімге, ашықтыққа және шешімдерді бірлесіп іздеуге негізделген кәсіби диалог құру.